XV. évfolyam — Celldömölk. (Kiscell) 1913. szeptember 21. — 38. szám

Kemenesvidék

AZ ÉRDEKEK FÜGGETLEN UJSAGA.

(„KISZCELL és VIDÉKE“) — Megjelenik minden vasárnap. — („KISZCELL és VIDÉKE“)

Előfizetési ár:
Egy évre . . . . 8 kor. | Negyedévre . . 2 kor. —
Fél évre . . . . 4 „ | Egyes szám ára — „ 20
Tanitóknak és jegyzőknek egy évre 8 kor., félévre 3 kor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Celldömölk, Dömölki-utca, Gombás ház felvesz a kiadóhivatal és özv. Zsigmond Istvánné könyvkereskedése

Felelős szerkesztő: Huss Gyula

Románia és a magyar kereskedők.

Bukarestben nagy most a drágaság, a mi azért van, mert a román természettől fogva nagyon könnyelmű nép. Olyan esztendőkben, a mikor jó a termés, nincs az-az ár, a mit a kereskedők meg ne kapnának a portékáikért. Ilyenkor a bankok szinte az ember fejéhez vagják a pénzt. Háromszorosan, négyszeresen tulterhelt birtokra még mindig adnak kölcsönt és csak a mult esztendőben történt meg, hogy az egyik gazdag bojárnak, a kinek csaknem egy millióval volt tulterhelve a birtoka, egy budapesti bank kitizette az adósságait, egy millió frank készpénzt adott a kezébe és maga vette át a birtok kezelését. A román földek rendkivül jók. A legnagyobb részüket még száz esztendeig egyáltalában nem is kell trágyázni. A termés rendkivül bő és ha kedvező az időjárás, olyan pénzbőség van Romániában, mint egész Európában sehol.

Ez azután egyik főoka annak, hogy ott ipar egyáltalában nincs. Minden talpalatnyi helyet gabonatermelésre használnak fel és iparral — kivéve a petróleum ipart — egyáltalában nem foglalkoznak. Az a néhány gyár, a mely az országban van, azzal foglalkozik, hogy a külföldről behozott kész anyagot összeállitsa, illetve a Made in Germany mintájára a Made in Románia jelzésü felirásokat ráerősitse az árucikkekre. Igy van ez a Stirbeli herceg harisnyagyárában, igy van ez — a királyi papirgyárakat kivéve — a papirgyárakban és igy van ez a gépgyárakban is, a hol egyetlen szöget sem készitenek, csak a Csehországból és Németországból szállitott gépreszeket állitják össze.

Természetes, hogy az országnak ez az ipari terméktelensége már magában [illegible] Különös tekintettet kell lenni arra, hogy románia Európának olyan részben fekszik, a melyet iparüző országok nem öveznek. Az importcikkeket nekik Európának messzebb fekvő részéből kell hozniok, a hosszas szállitás sok országon át történik és igy növekedik az áruknak az ára. Az áru nagy része romlandó, mire Németországból akár vasuton, akár hajón romániába eljut az ilyen portéka, tetemes része megromlik, vagy eltörik és megmaradt szazalékon kell a kereskedőnek bevenni az egész rendelésnek az árát.

Igy történhetik azután meg, hogy példának okáért annak a cipőnek, a mely nálunk 20—24 koronába kerül, Bukarestben 38—40 frank az ara. Ez nemcsak most a háboru alatt volt igy, hanem igy volt a háborut megelőző időben is, és nem igen valószinü, hogy a haboru befejezésével megváltozzék.

Romániába a kereskedők nem hosszu életüek, néhány évtizedes céget kivéve, a legtöbb pár esztendeig marad a piacon, ez idő alatt meggazdagodik és visszavonul az üzlettől. Ezért inti a monarchia nagykövetsége a magyar kereskedőket a legnagyobb óvatosságra a román cégekkel szemben. Teljesen ingyen, minden dij felszámitása nélkül áll a nagykövetség rendelkezésére annál is inkább, mert ezzel a preventiv intézkedéssel rengeteg kellemetlenségtől szabaditjuk meg, később — a mikor a mi kereskedőink pert inditanak a román cégek ellen — a honfitársainkat.

A román törvények igen nehézkesek. Az idegen román kereskedővel szemben a legritkább esetben találkozik biró, a ki akárcsak egyszerü nemzeti sovinismusból is külföldinek adjon igazat és egy külföldi követelést román állampolgárral szemben megitéljen. Az ilyen ügyekben rendkivül sok kellemetlensége támad a képviseletnek. A kereskedők odahaza felszaladnak a külügyminiszteriumba, innen leirnak a nagykövethez és ez akarva, nem akarva, ujjabb blamázsnak kell, hogy tegye ki az osztrák-magyar tekintélyt. Ezt akarja a nagykövetség elkerülni. a mikor előre figyelmezteti a kereskedőket, hogy melyek azok a cégek, a melyeknek hitelezni lehet és melyek azok, a melyek nem érdemlik meg a bizalmat.

— **Uj állomás.** A celldömölk-székesfehérvári vonalon Buba állomás közelében, október hó elsejével „Kerta“ állomás elnevezéssel személy és teherárú forgalomra berendezve uj állomás nyilik meg.

Boldog emberek.

Irta: **Hass Ferenc.**

Virrad. A keleti égbolton egyenkint szakadnak fel a habkönnyü feher fellegek s valami derengő világosság arad a szendergő világra. Halálos csend feküdt rá a tájra, az őszi napok komor, misztikus csöndessége. A reggeli köd fátyolba burkolja a határt, mintha ott tul a jegenyéken egy nagy feher tenger terpeszkedne el lomha mozdulatlansagban. Dér csillog a letarolt füszalakon, mint megannyi értékes igazgyöngy s egybefonódik az uszo ökörnyallal, a mely olvasztott ezüstként fénylik az elszaradt bokrokon.

Ősz van. Szomoruan szép, megkapóan fájdalmas haldoklása a természetnek. Itt künn a pusztán, a hol örökké zugnak a sudár jegenyék s a kis patak habgyöngyei halkan sugdosódnak, a hol selymesebb a fü, melegebb a napfény, csattogóbb a madárdal, mint ott benn a város hideg, barátságtalan kőházai között, itt talán kétszerte nagyobb szomorusaggal tud elmerengni az ember ezen a nagy nagy temetésen. Itt csupa boldog, megelégedett ember lakik, a kiknek primitiv, közönséges, de józan és egészséges gondolkodását még nem rontotta meg a kultura. Csupa földhözragadt szegény, nincsetlen zsöllér valamennyi, a ki talán egy talpalattnyi rögöt se mondhat a magáénak, de mégis boldog és megelegedett ez a föld-ember, mert álmok, vágyak, emöclők nélkül éli le az életet s a nappal faradalmai után panasztalanul hajtja fejet nyugalomra, hogy a hajnal már ott találja az eke szarva mellett.

Csudálatos ezeknek az embereknek a természet iránti szeretete. Mintha egy rajongó poéta és egy érzéketlen gép-ember lakna valamennyiben; a ki megsiratja a lepergő faleveleket, az elfonnyadt vadvirágokat s könnyes szemmel int bucsut a tovaszálló madarseregnek és aki stoikus nyugalommal, sorsába való csöndes beletörődéssel szántja kora hajnaltól késő alkonyig a földet, hogy megteremje foldesurának a fehér kalacsot, magának a száraz, fekete kenyeret.

Vasárnaponkint ide jövök a pusztára, ezek közé a boldog, megelégedett emberek közé. Egyszerü, szegény élet ez, de tiszta és ártatlan s keresetlenül ősszinte. Vasárnap dél[illegible] portba verődnek valamelyik árnyas fa alatt, vagy a ház előtti lócán s csöndes pipaszó mellett eldiskurálgatnak a világ folyásáról, haboruról, politikáról, nagy emberek nagy dolgairól, hozzáfüzve a maguk egyszerü, de legtöbbször józan és logikus megjegyzéseit. Az öregbéres felolvassa nekik a képes, ujságot, a ki tanult irástudó ember s rendre megmagyarázza az ujság cikornyas, paraszti észjárásnak erthetetlen kifejezéseit. Mert nagyon járatos az öreg a politikában.

— A mondó vagyok embőrök, hogy az a Károlyi gróf ur megis csak derék embör lohet.

— Aztan mér, Mihaly bácsi?

— Ehun, van la, hogy a birtokát parcellázza, aztan csak csupa zsöllér ember kap belüle. Derék embör.

Helyeslik az öreg véleményét.

— Az a. Csakugyan derék ember.

Elhallgatnak, gondolkodnak. Közben előkerül a dohányzó készség, kicsiholnak, rágyujtanak. Mas a gondolat, ha az ember egy kis

„TITÁNIA“ gőzmosó-, vegytisztito- és kelmefestő- vállalat
CELLDÖMÖLK, Sági-utca 31.

Tisztitásra elfogad: ing, gallér és kézelőket, függönyök, valamint e szakmába vágó dolgokat, uri- és női felső szövetruhákat, selymet, bársonyt, csipkét, szalma, panama és posztó kalapokat. *Fest mindenfelét minden szinre.* :-:-: Vidéki megbizást gyorsan es pontosan eszközöl. Elegendő cim: „TITANIA“, Celldömölk.

Olcsó árak! — Előzetes ajánlatunkra!

(Orth) **ETTEREM** (Kásor)

Tisztelettel értesitem a t. utazó urakat, hogy minden kivánalmaknak megfelelő éttermemben minden időben jol és olcsón lehet étkezni.
Banketteket és lakodalmak rendezését jutányos árban elfogadom.
GRÜNFELD FULÖP Celldömölk, Sági-utca 2/b.

„[illegible]“ általános biztositó r.-t. kerületi ügynöksége

A kolera.

Akárhogyan leplezzük, akárhogyan takargatjuk, vagy akarjuk takargatni, a kolera teljes erővel kitört Magyarországon. Az egész ország — beleértve a fővárost is — meg van mérgezve, ettől a gyorsan terjedő, borzalmas betegségtől és minekünk most már csak az lehet a feladatunk, hogy azon gondolkozzunk, mikép végezzünk, mit csináljunk.

Talán furcsa és meglepő az olvasónak, hogy ezen a helyen, a hol egyébb problémákat tárgyalunk és fejtegettünk, most a kolera fekete réme bólogat. Ezen a helyen a honan nagy emberi problémákról, kérdésekről szokott vélemény elhangzani, most egyszerüen egybetegség kitöréséről referálunk és megitálunk.

Az első pillanatra tényleg furcsa lehet. De nem furcsa akkor, nem különös abban az esetben, ha arra gondolunk, hogy micsoda veszedelmek, sőt micsoda országos szerencsétlenség árnyékát veti előre az a néhány eset, a mely eddig az országban előfordult.

Mi szeretjük magunkat a civilizált Nyugat-Európához számitani. Jogunk van hozzá — bizonyos tekintetben. Irodalmunkat és müvészetünket néhány évi kitartó és fáradságos munkával azok, a kik erre hivatottságot éreztek magukban, felemelték arra a nivóra, a melyen a nyugateurópai kulturállamok irodalma és müvészete van. Ebben a tekintetben tehát méltán vallhatjuk magunkat Európához tartozóknak.

De egy állam, egy nemzet életének vannak egyébb momentumai is, mint az irodalmi és müvészeti élet és ezeket az egyébb momentumokat nálunk teljesen elhanyagolják.

A legelső dolog, a mi egy államot, egy nép civilizálttá, kulturált nemzetté tehet, a közegészségügyi rendszabályok, potnos és megfelelő intézkedések, kiváló intézmények szükségesek ahhoz, hogy egy ország ezen a téren is egyenrangu lehessen a nyugateurópai államokkal.

Ez a mostani kolerajárvány épen azt a szomoru tényt fogja bebizonyitani, sőt már részben be is bizonyitotta, hogy ebben a tekintetben még nagyon messze vagyunk Európától. Belgrádból a kolerával teljesen megfertőzött városból és egész Szerbiából mindenki a legfelületesebb, legnevetségesebb ellenőrzés alatt bejöhetett hozzánk és behurcolhatta, mint a hogy be is hurcolta a kolerát. Mikor már a Délvidéken és Munkács környékén valóságos vehemenciával lépett fel a járvány, akkor sem gondolt semmiféle hatóság arra, hogy ezt a területet elzárja elszigetelje és valóban komoly és megfelelő ellenőrzés alá helyezze.

Ez az idei járvány — ha nem is fejlődik ki igazi szerencsétlenséggé — sok tanulsággal szolgálhat majd. Mindenek előtt azzal, hogy nem elég hangoztatni és nagy garral hirdetni a kulturát, hanem azt meg is kell valósitani és pedig elsősorban a közegészségügy terén.

Máról-holnapra.

*

— Névtelen levelek —

Gyakran hallani mostanában a névtelen levelekről. Közönséges, rosszindulatu, romlottlelkü emberek mindig voltak s vannak mindenütt. Az ilyenektől mast, mint aljasságot, gonoszságot nem igen várhatunk.

Csak ezekhez fér hozzá a névtelen levelek megirása is. Megteszik az ilyen elvetemültek azt minden lelki gyötrelem nélkül, igy akarván bántani azokat, kiket sokszor kitudja miért? gyülölnek.

Igen gyakran ráviszi őket erre a gonoszságra az előgedetlenség, boszuvágy s sok esetben a féltékenység.

Az ilyeneknek rendesen van segitő, azaz büntársuk, a kivel közlik gonosz, aljas tervüket s ki mindenkor készséggel megirja a levelet. Mert az ilyen gyáva csak bujkálást s keze irását őrzi mindenkor.

S mikor már elkészült aljas müvével, azt hiszi, hogy már élvezheti gonoszsága diadalát — a legtöbb esetben csalódik. Ámbár igen sokszor tudjuk, honnét jön a támadás s nyugodtan számon kérhetnénk az illetőt gazságaiért, vagy hasonlókép viszonozhatnánk támadasait, de uri asszony vagy ember erre mindenkor képtelen.

Sajnos mindnyájan ki vagyunk téve rágalmaknak, melyeket a rosszindulat rendesen megnagyitva visz tovább. Hányan vannak igy érdemetlenül megbélyegezve az életben.

S ha akad a ki védelmére kel valakinek, gyakran hallani azt a közönséges megjegyzést: „Nem mozog a levél, ha a szél nem fujja“ Nagyon jól mondta egy okos ember: „De igen is mozog, elégséges, hogy a fához támaszkodjék egy szamár“.

De szerintem minden józan gondolkozásu ember magasan felette elnéz az ilyen nemtelen bántalmaknak s nagyon jól tudja, hogy az a ki képes névtelen levél irására, az magáról állitja ki a lelki romlottság bizonyitványát, s az ilyen nagyon hamar rá fog jönni arra, hogy gazságáért önmagát sem képes becsülni többé.

Büszkeség.

—

Józon, a dalnok, gőgös, büszke volt,
Ugy látszott: szive öntelt vagy holt.

Az asszonynépet mibe se vette,
Gőgösen nézett el felette.

„Az asszony olcsó, fapénz az ára,
Csak bolond fut, szalad utána“.

És Józon egyszer meglátott egyet,
Kiért a szive langot vetett.

Lángolt, lobogott, szinte elégett.
— Elégette a büszkeséget.

És Józon szólott bölcsen, boldogan:
A büszke gőg, duc vaj' merre van,

Mikor két szép szem arcunkba tekint,
Egy csöppnyi ajak édes mosolyt int

S egy puha kis kéz kezünkbe téved . . .
— Feladjuk a férfibüszkeséget!

Huss Ferenc.

A balgaság.

— Németből. —

Panaszkodva lépett a balgaság egykor
Hatalmas trónjához a nagy Jupiternek:
Miért teremtettél te engem, hogy legyek
Kitüzött célja a gunynak és szegyennek?

Teremtett lényeid mind örülnek azon,
Hogy lételük van itt e földön; csak nekem,
Csak nekem egyedül kell oly megvetettnek,
Kikacagottnak és kigunyoltnak lennem.

Hogy ily gyötrelmeket kell szenvednem, ugyan
Mi bünt követtem el, vajjon mit vétettem?“
„Azt hiszed — szólt az istenség mosolyogva —
Hogy nem jól van az mind, a mit teremtettem!

Babér ékesiti az észt s bátorságot.
Szerelem? Istenhez vél hasonló lenni,
Bölcsesség majd önnönmagát boldogitja,
Balgaság pedig csak gunyra tud szert tenni.

Mégis, hogy enyhitsem a te bubánatod,
Részedre akarok ezuttal itélni:
Minden teremtményem életét tuléled,
Balgaság, tenéked örökké kell élni!“

szeplaki Nagy Zoltán.

A fészekből.

—

Kertes tanyánkra az eső szakad,
Az ősz tépázza, kopasztja a fákat
És fütyörész az ablakunk alatt.
— Kis feleségem, hozd be teámat.

Rakd meg a kályhát, jó meleg legyen,
Az ablakot majd én bespalettazom
S aztán hajdani életem
Kopár, tarlott mezőit járom.

Eszembe jutnak esték, éjszakák,
Sápadt fiuk és lázongó diákok
S egy szürke, bus álombarát,
A ki gyülölte a világot.

S nem látta a tavasz virágait,
A gyümölcsérést, a napot kelőben,
A legszebb tájakat ugy járta itt,
Miként ha járt vón' temetőben.

És mégis van hajnal meg alkonyat
És mégis van föld, levegő, madárhad
És mégis látjuk a csillagokat,
A buzát, mezőt, virágágyat.

És megtértem és áldom a napot,
És imádkozom hálával, hogy élek.
Jó földanyánk ép oly része vagyok,
Mint a bogár, lepke, a féreg.

Nyiss ajtót, édes kicsi asszonyom.
Hallod, a szél hogy tépi ki a fákat?

Ereszd be a kutyánkat . . .

Peterdi Andor.

dohányfüsttel megsarkantyuzza az esze járását. Akkurátusabb a beszéd, pattogóbbak a gömbölyü szittya szavak, ha a makra ott füstöl a szájban. Pedig csak a féle komisz kincstári ég benne, verje meg a ragya. Merthogy a kormány igen ráéhezett a dohányra, hát csak nagynéha kerül közik egy kis finánemlátta szinivaló. Hanem aztán van is annak becsülete. És ráterelődik a beszéd a mindennapi dolgokra, falusi mendemondákra, a mit a vénasszonyok szónek-fonnak benn a faluban.

Esteledik. Az emberek lassan szérünköznek, ki jobbra, ki balra tart. Utközben meg megállnak még egy-két szóra, azután elköszönnek és kiki megy a maga hajlékába nyugalomra térni.

. . . Ráborul a pusztára az őszi éjszakák zavartalan, méla csöndje. Csak a tücsök muzsikál lágyan a puha, selymes füszálak között valami édes altató dalt. Pusztai embernek talán nem is esik jól az alvás, talán nem is nyugodt az álma, ha nem a tücsök halk muzsikaja mellett alhatik el. Olyan az, mint a leglágyabb hegedüszó, de talán százszor édesebb, ezerszer melegebb . . .

Kibukkan a hold a felhőfoszlányok mögül s halvány fénybe vonja a pusztát. A komor jegenyék egyre zugnak, a mint a szél bolyong közöttük s messze hallik ez a tompa zugás a nesztelen éjszakában. Mintha a puszták kóbor szelleme vágtatna végig a sudár fak fölött, ugy zugnak, jajgatnak, panaszkodnak a zizegő falevelek; a kis patak sima tükrét felborzolja az éjszakai szél, fehér gyöngyök helyett piszkos habokat gördit a hátán és mély hullámbarázdákat szánt vizébe. Azután szárnyaira kapja a puszta sivó homokját és messze szórja szét a levegőben, majd tehetetlen dühében nekifordul az erdőnek s ott bömböli ki áldáz haragját. Ugy hallik messziről, mintha zokogna az erdő, mintha elfojtott sirás hangjai ütnék meg fülünket. Egyre halkabban, fátyolosabban, majd csak koronkint hangzik fel, azután lassan elnémul az erdő panaszos zokogása.

Künn járok az éjszakában és gondolkodom. Milyen boldogok, milyen megelégedettek lehetnek ezek az emberek. A kik nyugodtan, gondtalanul, hiu álmok, csaloka ábrándképek nélkül hajtják a fejük nyugalomra s alszanak nyugodt, egészséges alvással, hogy a nap első sugarai ébren találják őket.

. . . Négy óra. Kopognak a tiszttartó ablakán.

— Reggel van. Tessék fölkelni.

Odakünn már élénkül az udvar. Nyikorog a magas kutgém, a béresek merik a vizet a reggeli itatáshoz. Kocsit, szekeret eligazitanak, ekét, boronát tesznek rá. Kezdődik az őszi szántás. A tiszttartó intézkedik, ki idemegy, ki meg oda, János, kend majd buza alá szánt négy ökörrel.

A béres rávélekedik:

— Jó lesz.

Elköszön, azután csöndes pipaszóval indulásra nógatja az ökreit.

— Ne Bokros, Daru!

Ki a gyönyörök poharát mohón üriti fenékig, nem kerülheti ki, hogy ugyanezt ne tegye a keserüség serlegével is.

HIREK

A kolerás.

— Jön a kolera, jön a kolera! — hangzik a rémkiáltás mindenütt és jambor öreg asszonyok ijedtükben keresztet vetnek, hogy a sárga halál valahogy el ne kapjon bennünket. Uram, irgalmazz bünös lelkünknek . . .

Szomoru idők járnak a gyümölcsre. A szép, mosolygó, pirosbélü dinnyék szigoru alispáni pátenssel számüzettek a város falai közül és ha netalán valamelyik jámbor falusi termelő mégis bemerészkedik egy-egy kocsi rakománynyal a piacra, hát akkor vércsevisongással ütnek rajta az alispáni rendelet marcona pribékjei s valami boszuálló kejes gyönyörüseggel hantolják el az illatos ananászokat, a gömbölyü turkesztánt, hogy az ember nyála összefut a szájában, mikor látja ezt a sok-sok édes gyümölcsöt durva kezekkel megsemmisiteni.

Hja, a kolera, a kolera . . .

A mi minket illet, nálunk ugyan még senki sem költözött el ebből az árnyékvilágból kolerában, hanem hat kicsi hija hogy itt is nem akadt egy ilyen szomoru szenzácio. Szerdán reggel történt ugyanis, hogy a piacon egy ember hirtelen összeesett, görcsös rángatózások fogták el s egy kellemetlen procedura után néminemü boritalt adott vissza az anyaföldnek.

— Koleras, koleras! — sivitották a vén asszonyok. Senki se nyuljon hozzá. Jaj, mindjárt meghal. Dicsértessék az ur Jézus neve . . .

Rengeteg néptömeg vette körül a szerencsétlent, a ki csakugyan kolerásnak látszott. Fetrengett, rugdalózott, érthetetlen szavakat mormogott. Nagysietve loholt egy rendőr a városháza alól s már messziről kiabált a tömegre:

— Hozzá ne nyujjanak! — Gyön az orvos ur.

A rendőr megnézte alaposan a delikvenst és konstatálta, hogy csakugyan kolerás. Aztán nagy ügygyel-bajjal talpra állitotta és megfogta a karját, hogy az őrszobára vigye. A beteg erre kinyitotta a szemét, elmosolyodott és kiszakitva karját a rendőr kezéből, félrevágta pörge kalapját és fényben uszó szemekkel, borizü hangon tele tüdővel énekelni kezdte:

Jaz éccaka a pártfogóm,
Hej az ápor mossa az takaróm fehérre . . .

Szemüveg.

— **Szabadságon.** *Király* Janos dr. járási orvos folyó évi október hó elsejével hat heti szabadságra megy.

— **Iskola megnyitás.** Csütörtökön délelőtt nyitották meg szép ünnepség keretében az ujonnan szervezett polg iskolát. Az ünnepség Veni Sancte-val kezdődött, melyet és utana a nagy misét *Hollósy* Rupert apát celebrálta fényes papi segédlettel. Szentmise után az iskolába vonult a közönség s a tanulók, hol Hollósy Rupert apát talpraesett ünnepi beszédet mondott. Kuliszéky Ernő különösen Pletnits Ferenc dr. ügyvéd áldozatkészségét emelte ki, a ki mig az uj iskola épülete el nem készül, saját házát alakitotta át az iskola céljaira. Az ünnepélyen beszédet mondottak még Pletnits Ferenc dr. és Kemenesi József, az iskola igazgatója is s részt vettek rajta az összes szülők s a beiratkozott 50 nő vendék, azonkivül a helybeli intelligenciának szá mos tagja.

— **A közigazgatási tanfolyam előadói kara.** A hivatalos lap közli, hogy a m. kir. belügyminiszter a szombathelyi községi közigazgatási tanfolyam igazgató helyettesévé Somogyi Miklós vármegyei tiszti főügyészt, előadókká pedig Herbst Géza vármegyei alispán igazgatót, továbbá Fodor Antal dr. vármegyei aljegyzőt, Halasi Viktor dr. törvényszéki birót, Hidegkövy Lőrinc pénzügyi számvizsgálót, Huszár Pál dr. helyettes pénzügyigazgatót, Jánossy Gábor árvaszéki helyettes elnököt, Kiskos István városi tanácsost, Náray-Szabó László dr. ügyvéd, ügyvédi kamarai elnököt, Somogyi Miklós varmegyei tiszti főügyészt, Ujváry Ede dr, városi tanácsost, Csupor Sándor dr. törvényszéki birót, Havassy Béla dr. kir. törvényszéki birót, Horváth György dr. városi főjegyzőt, Káldy Imre dr. pénzügyi tanácsost, Knebel Ferenc árvaszéki ülnököt, Németh László városi főszámvevőt, Pekker László dr. árvaszéki ülnököt, Sinkovich Elek járási főszolgabirót, Szell Emil dr. vármegyei aljegyzőt, Vidos Árpád vármegyei aljegyzőt és Szumrák Károly felső kereskedelmi iskolai tanárt nevezte ki.

— **Egy pincér tragédiája.** Folyó hó 7-én Hidashollóson egy fiatalember holttestét fogták ki a Rábából. A hivatalos vizsgálat folyamán a holttestben *Pertl* János edelházi illetőségü 23 éves pincérre ismertek, a ki Donner Géza körmendi vasuti vendéglősnél volt alkalmazásban és onnan aug. 19-én eltávozott. Lehet, hogy öngyilkossági szándékból került a Rábába.

— **Éjjel a hotelban.** Tragikumos jelenet szinhelye volt szerdan hajnalban a szombathelyi „Hungária"-szálló. *Ripp* Albert képügynök hosszabb idő óta bérelte a szálló 11-es számu szobát. Szerdán a vidékre egynapos kirándulást tervezett s mivel más üres szoba nem volt, a szállóban egy éjszakára kiadtak Ripp szobáját az esti vonattal érkezett *Nádassy* György alezredesnek. A képügynök nem utazott el s késő éjjelig mulatozva, feküdni ment. A szálló személyzete közölte vele, hogy a 11-es szobát kiadtak s kivételesen a 14-esbe internáltak. Már javában aludt, mikor megérkezett *Sebestyen* Rajmond utazó, a kié a 14-es szoba volt. Sebestyen felköltötte a boldogan alvó kollégát és kitessékelte szobájából. Ripp már most igy álmosan felszedte ruháját és átment régi szobájába, a 11-esbe. Az alezredes fölriadt s mivel rabló-gyilkosságot látott a jövevényben, kiugrott ágyából, megragadta az utazót és kitette a folyosóra. Mindez nagy lármával történt s a szálló minden lakója fölkelve, negligéjében összeszaladt. Föltódultak a kávéház éjjeli emberei is és Ripp, az utazó, nagy közönség jelenlétében visszakövetelte az alezredestől szobáját. Az alezredes végre előkapta kardját és talán ketté vágja az alkalmatlan éjjeli látogatót, ha el nem viszik előle.

— **Mit fizetnek az önköltséges önkéntesek.** A honvédelmi miniszter most közölte a törvényhatóságokkal a saját költségükön szolgáló egy eves önkéntesek által fizetendő átalány összegekről a kimutatást. Eszerint az önköltséges önkénteseknek berukkoláskor a következő taksákat kell lefizetniök:

1. Fegyverekért és azok karbantartásáért 7 kor.
2. Legénységi felszerelés 16 kor.
3. Kincstári élelmezésért, zsoldot is beleszámitva 334 kor.
4. Ruházatért 4 kor.
5. Kölcsönzött háziasért, beleszámitva az ellátást, vasalást, a szolgálati pótdijat, a lóápolási és esetleges gyógykezelesi költségeket 702 korona.
6. A teljes lófelszerelésért pedig a lovassagnál 32 K, a tüzérségnél 29 K.

— **Kivándorlás Amerikába.** A vármegyei alispáni hivatalhoz folyó évi április hó elsőtől kezdődőleg junius hó 20-áig bezárolag beérkezett a törvényhatósághoz 218 utlevél kiadás iránti kérelem. Ezek közül kiadtak 161 darabot visszavontak 1-et, elutasitottak 25 öt és tárgyalás alatt van még 30. A folyó 1913 év II. negyedében tehát utlevél kiadatott összesen 161.

— **A záróóra és a kereskedelmi alkalmazottak.** A kereskedelmi alkalmazottak igen megvannak az uj zaroora-törvenyhatasaval elegedve s most mar azon torekszenek, hogy a videki alkalmazottak is reszesüljenek aldasaban. A kereskedelmi alkalmazottak orszagos egyesülete a minap az orszag valamennyi torvenyhatosagahoz es rendezett tanacsu varosahoz megkeresest intezett, a melyben kerik, hogy a torvenyadta meghatalmazás alapján szabályrendelet utján rendezzék a zaroorat. melyet videken a hol este üzleti forgalom alig van, este hét órában lehetne megállapitani. Az egyesület a vidéki akcióval párhuzamosan mozgalmat inditott a fővarosban is a főnöki testületekkel karöltve a szakmák egy részénél, illetve az év bizonyos szakában a záróráknak hét órára való leszállitása, a nyitás idejének szabályozása s a szombat esti féltizórai záróórának megváltozása érdekében. — Ilyen egyöntetü eljárásra van szükség nemcsak a törvényhatósági és a rendezett tanácsu, hanem a kisebb városokban is.

— **Nem lesz ellenőrzési szemle.** A honvédelmi miniszter értesitette az összes törvényhatóságokat, hogy a csász. és kir. közös hadsereg, valamint a magyar kir. honvédség nem tényleges állományu legénységének ellenőrzési szemléi a folyó évben nem lesz a tartalékos tisztekre és hadapród-jelöltekre, a kikre nézve a tiszti bemutatás az eddigi módon a folyó évben is kötelező.

— **A 24 órás időszámitás.** A Berlinbe szekelő szövetségi tanács most foglalkozott érdemébe azzal a javaslattal, a melyet a svájci kereskedelmi és ipari társulatok, valamint egyes szállitó vállalatok a huszonnégyórás időszámitás elfogadása céljából hozzá benyujtottak. A szövetségi tanács a javaslatot inditványtétel céljabol kiadta a kantonoknak, a melyek közül 17 kanton a javaslat elfogadását inditványozta, a többi 18 pedig ellene szavazott. Az eredmény az lett, hogy a szovetsegi tanacs elutasitotta a javaslatot es kimondotta, hogy a vasutakon nem kivanja behozni a huszonnégyórás időszámitást mert ez a forgalom egyöntetüségére sokáig varólag hatna. Érdekes, hogy a 24 órás időszámitást eddig mindössze csak öt ország, Olasz-Francia- Spanyol-, Belgium és Portugália használja.

— **Árverés a vasuton.** Az utasok által a vasuti kocsikban visszahagyott különböző tárgyak eladása Celldömölk állomáson e hó 25-én csütörtökön lesz. A befolyt pénzt a városi szegényei szamara adja a vasut.

— **A csendőr joga és kötelessége.** A közönségnek, de kivált a duhajkodó legenyeségnek az a téves felfogása, hogy a csendőrnek, ha nincs szolgálatban, nincs joga az esetleges rendzavarókkal szemben hivatalos föllépésre. Ez a téves fölfogást czáfolja meg a m. kir. kuria legutobb hozott rendelete, mely szerint az egyenruhát viselő csendőr, ha nincs is szolgálatban, vagy kimerülő munkálatai közeg hivatásának természetének fogva, de szolgála i szabályzatának rendelkezései szerint is köteles csend- vagy rendzavaras esetén a felmerült szükséghez képest a rend helyreállitasa végett akár önnálóan fellépni, akár a rendőrségnek segédkezni, mert ilyen esetben a csendőr a törvény végrehajtásában jár el. Azok, a kik a csendőrt ilyen esetben eljárásban akadályozzak, vagy bantalmazzák, a hatóság elleni erőszak vétségét követik el. Vagyis a csendőr akár szolgalatában van, akár nincs, mindenkor és minden alkalommal csendőr.

— **Védekezés a kolera ellen.** A belügyminiszter ujból egy körrendeletet intézett az összes törvényhatóságokhoz, melyben a kolera elleni védekezésben már eddig kiadott intézkedéseit azzal toldja meg, hogy a kolerával fertőzött vidékről elutazó gyanus egyénekről küldött értesitésekbe pontosan jelezni kell a napszakot s vonatot is, a melyen a koleragyanus egyén utazni akar. Ha aztán ettől az ujabb intézkedéstől se vándorol ki édes hazánk területéről a kolera, akkor már igazat nem tudjuk, mit csináljunk vele.

— **Tömeges kivándorlás.** A szentgotthárdi határrendőrség nap-nap után csapastostul fogja el s toloncoltatja vissza illetőségi helyeikre az utlevél nélkül kivándorolni akarókat. Ezek tulnyomó részt Temes, Bihar és Aradmegyékből, tenat az árviz és elemi csapásoktól erősen sujtott videkekről valók. Azon panaszkodnak a szegények, hogy nincs mit enniök, itthon munkat nem kapnak, a télre rettenetes nyomornak néznek eleje. Igy kenytelenek a vándorbotot kezükbe venni, hogy a munkát es jobb megélhetést keressenek a maguk s nyomorgó családjuk részére. S a csendőrség a legtöbb esetben képtelen meggatolni ezt a kivándorlási áradatot, mert ha az ugyetlenebbeket el is fogja, az ügyesebbek átsurrannak a határon. Es utóbbiak pedig sokkal nagyobb számban vannak az előbbieknél. Nem is a határrendőrök a hibásak, hogy a kivandorlok száma napról-napra nő, hanem hibás a mai rendszer, melynek választási és pártcélokra milliók vannak, de az árvistől és elemi csapásoktól sujtott népnek csak morzsákban dob oda nehany garast segitségül, munkáról azonban nem gondolkodik a részükre.

Hirdetéseket
felvesz a kiadóhivatal.

NESTLÉ FELE
GYERMEKLISZT
a legjobb és legolcsóbb
DOBOZA K 1.80 MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN ÉS DROGUERIÁBAN
Probacsomagot ingyen küld HENRI NESTLÉ, Wien I. Biberstr. 3-4

A kolera.

Akárhogyan leplezzük, akárhogyan takargatjuk, vagy akarjuk takargatni, a kolera teljes erővel kitört Magyarországon. Az egész ország — beleértve a fővárost is — meg van mérgezve, ettől a gyorsan terjedő, borzalmas betegségtől és minekünk most már csak az lehet a feladatunk, hogy azon gondolkozzunk, miképp végezzünk, mit csináljunk.

Talán furcsa és meglepő az olvasónak, hogy ezen a helyen, a hol egyébb problémákat tárgyalunk és fejtegettünk, most a kolera fekete réme bólogat. Ezen a helyen a honan nagy emberi problémákról, kérdésekről szokott vélemény elhangzani, most egyszerüen egybetegség kitöréséről referálunk és megitálunk.

Az első pillanatra tényleg furcsa lehet. De nem furcsa akkor, nem különös abban az esetben, ha arra gondolunk, hogy micsoda veszedelmek, sőt micsoda országos szerencsétlenség árnyékát veti előre az a néhány eset, a mely eddig az országban előfordult.

Mi szeretjük magunkat a civilizált Nyugat-Európához számitani. Jogunk van hozzá — bizonyos tekintetben. Irodalmunkat és müvészetünket néhány évi kitartó és fáradságos munkával azok, a kik erre hivatottságot éreztek magukban, felemelték arra a nivóra, a melyen a nyugateurópai kulturállamok irodalma és müvészete van. Ebben a tekintetben tehát méltán vallhatjuk magunkat Európához tartozóknak.

De egy állam, egy nemzet életének vannak egyébb momentumai is, mint az irodalmi és müvészeti élet és ezeket az egyébb momentumokat nálunk teljesen elhanyagolják.

A legelső dolog, a mi egy államot, egy nép civilizálttá, kulturált nemzetté tehet, a közegészségügyi rendszabályok, potnos és megfelelő intézkedések, kiváló intézmények szükségesek ahhoz, hogy egy ország ezen a téren is egyenrangu lehessen a nyugateurópai államokkal.

Ez a mostani kolerajárvány épen azt a szomoru tényt fogja bebizonyitani, sőt már részben be is bizonyitotta, hogy ebben a tekintetben még nagyon messze vagyunk Európától. Belgrádból a kolerával teljesen megfertőzött városból és egész Szerbiából mindenki a legfelületesebb, legnevetségesebb ellenőrzés alatt bejöhetett hozzánk és behurcolhatta, mint a hogy be is hurcolta a kolerát. Mikor már a Délvidéken és Munkács környékén valóságos vehemenciával lépett fel a járvány, akkor sem gondolt semmiféle hatóság arra, hogy ezt a területet elzárja elszigetelje és valóban komoly és megfelelő ellenőrzés alá helyezze.

Ez az idei járvány — ha nem is fejlődik ki igazi szerencsétlenséggé — sok tanulsággal szolgálhat majd. Mindenek előtt azzal, hogy nem elég hangoztatni és nagy garral hirdetni a kulturát, hanem azt meg is kell valósitani és pedig elsősorban a közegészségügy terén.

Máról-holnapra.

*

— Névtelen levelek —

Gyakran hallani mostanában a névtelen levelekről. Közönséges, rosszindulatu, romlottlelkü emberek mindig voltak s vannak mindenütt. Az ilyenektől mást, mint aljasságot, gonoszságot nem igen várhatunk.

Csak ezekhez fér hozzá a névtelen levelek megirása is. Megteszik az ilyen elvetemültek azt minden lelki gyötrelem nélkül, igy akarván bántani azokat, kiket sokszor kitudja miért? gyülölnek.

Igen gyakran ráviszi őket erre a gonoszságra az előgedetlenség, boszuvágy s sok esetben a feltékenység.

Az ilyeneknek rendesen van segito, azaz büntársuk, a kivel közlik gonosz, aljas tervüket s ki mindenkor készséggel megirja a levelet. Mert az ilyen gyáva csak bujkálást s keze irását őrzi mindenkor.

S mikor már elkészült aljas müvével, azt hiszi, hogy már élvezheti gonoszsága diadalát — a legtöbb esetben csalódik. Ámbár igen sokszor tudjuk, honnét jön a támadás s nyugodtan számon kérhetnénk az illetőt gazságaiért, vagy hasonlókép viszonozhatnánk támadasait, de uri asszony vagy ember erre mindenkor képtelén.

Sajnos mindnyájan ki vagyunk téve rágalmaknak, melyeket a rosszindulat rendesen megnagyitva visz tovább. Hányan vannak igy érdemetlenül megbélyegezve az életben.

S ha akad a ki védelmére kel valakinek, gyakran hallani azt a közönséges megjegyzést: „Nem mozog a levél, ha a szél nem fujja“ Nagyon jól mondta egy okos ember: „De igen is mozog, elégséges, hogy a fához támaszkodjék egy szamár“.

De szerintem minden józan gondolkozásu ember magasan felette elnéz az ilyen nemtelen bántalmaknak s nagyon jól tudja, hogy az a ki képes névtelen levél irására, az magáról állitja ki a lelki romlottság bizonyitványát, s az ilyen nagyon hamar rá fog jönni arra, hogy gazságáért önmagát sem képes becsülni többé.

Büszkeség.

—

Józon, a dalnok, gögös, büszke volt,
Ugy látszott: szive öntelt vagy holt.

Az asszonynépet mibe se vette,
Gögösen nézett el felette.

„Az asszony olcsó, fapénz az ára,
Csak bolond fut, szalad utána“.

És Józon egyszer meglátott egyet,
Kiért a szive langot vetett.

Lángolt, lobogott, szinte elégett.
— Elégette a büszkeséget.

És Józon szólott bölcsen, boldogan:
A büszke gőg, duc vaj' merre van,

Mikor két szép szem arcunkba tekint,
Egy csöppnyi ajak édes mosolyt int

S egy puha kis kéz kezünkbe téved . . .
— Feladjuk a férfibüszkeséget!

Huss Ferenc.

A balgaság.

— Németből. —

Panaszkodva lépett a balgaság egykor
Hatalmas trónjához a nagy Jupiternek:
Miért teremtettél te engem, hogy legyek
Kitüzött célja a gunynak és szegyennek?

Teremtett lényeid mind örülnek azon,
Hogy lételük van itt e földön; csak nekem,
Csak nekem egyedül kell oly megvetettnek,
Kikacagottnak és kigunyoltnak lennem.

Hogy ily gyötrelmeket kell szenvednem, ugyan
Mi bünt követtem el, vajjon mit vétettem?“
„Azt hiszed — szólt az istenség mosolyogva —
Hogy nem jól van az mind, a mit teremtettem!

Babér ékesiti az észt s bátorságot.
Szerelem? Istenhez vél hasonló lenni,
Bölcsesség majd önnönmagát boldogitja,
Balgaság pedig csak gunyra tud szert tenni.

Mégis, ho gy enyhitsem a te bubánatod,
Részedre akarok ezuttal itélni:
Minden teremtményem életét tuléled,
Balgaság, teneked örökké kell élni!“

szeplaki Nagy Zoltán.

A fészekből.

—

Kertes tanyánkra az eső szakad,
Az ősz tépázza, kopasztja a fákat
Es fütyörész az ablakunk alatt.
— Kis feleségem, hozd be teámat.

Rakd meg a kályhát, jó meleg legyen,
Az ablakot majd én bespalettazom
S aztán hajdani életem
Kopár, tarlott mezőit járom.

Eszembe jutnak esték, éjszakák,
Sápadt fiuk és lázongó diákok
S egy szürke, bus álombarát,
A ki gyülölte a világot.

S nem látta a tavasz virágait,
A gyümölcsérést, a napot kelőben,
A legszebb tájakat ugy járta itt,
Miként ha járt vón' temetőben.

Es mégis van hajnal meg alkonyat
Es mégis van föld, levegő, madárhad
És mégis látjuk a csillagokat,
A buzát, mezőt, virágágyat.

És megtértem és áldom a napot,
És imádkozom hálával, hogy élek.
Jó földanyánk ép oly része vagyok,
Mint a bogár, lepke, a féreg.

Nyiss ajtót, édes kicsi asszonyom.
Hallod, a szél hogy tépi ki a fákat?

Ereszd be a kutyánkat . . .

Peterdi Andor.

---

dohányfüsttel megsarkantyuzza az esze járását. Akkurátusabb a beszéd, pattogóbbak a gömbölyü szittya szavak, ha a makra ott füstöl a szájban. Pedig csak a féle komisz kincstári ég benne, verje meg a ragya. Merthogy a kormány igen ráéhezett a dohányra, hát csak nagyníha kerül közik egy kis finánenemlátta szinivaló. Hanem aztán van is annak becsülete. És ráterelődik a beszéd a mindennapi dolgokra, falusi mendemondákra, a mit a vénasszonyok szőnek-fonnak benn a faluban.

Esteledik. Az emberek lassan szérünköznek, ki jobbra, ki balra tart. Utközben meg-megállnak még egy-két szóra, azután elköszönnek és kiki megy a maga hajlékába nyugalomra térni.

. . . Ráborul a pusztára az őszi éjszakák zavartalan, méla csöndje. Csak a tücsök muzsikál lágyan a puha, selymes füszálak között valami édes aitató dalt. Pusztai embernek talán nem is esik jól az alvás, talán nem is nyugodt az álma, ha nem a tücsök halk muzsikaja mellett alhatik el. Olyan az, mint a leglágyabb hegedüszó, de talán százszor édesebb, ezerszer melegebb . . .

Kibukkan a hold a felhőfoszlányok mögül s halvány fénybe vonja a pusztát. A komor jegenyék egyre zugnak, a mint a szél bolyong közöttük s messze hallik ez a tompa zugás a nesztelen éjszakában. Mintha a puszták kóbor szelleme vágtatna végig a sudár fak fölött, ugy zugnak, jajgatnak, panaszkodnak a zizegő falevelek; a kis patak sima tükrét felborzolja az éjszakai szél. feher gyöngyök helyett piszkos habokat gördit a hátán és mély hullámbarázdákat szánt vizébe. Azután szárnyaira kapja a puszta sivó homokját és messze szórja szét a levegőben, majd tehetetlen dühében nekifordul az erdőnek s ott bömböli ki ádáz haragját. Ugy hallik messziről, mintha zokogna az erdő, mintha elfojtott sirás hangjai ütnék meg fülünket. Egyre halkabban, fátyolosabban, majd csak koronkint hangzik fel, azután lassan elnémul az erdő panaszos zokogása.

Künn járok az éjszakában és gondolkodom. Milyen boldogok, milyen megelégedettek lehetnek ezek az emberek. A kik nyugodtan, gondtalanul, hiu álmok, csalóka ábrándképek nélkül hajtják a fejük nyugalomra s alszanak nyugodt, egészséges alvással, hogy a nap első sugarai ébren találják őket.

. . . Négy óra. Kopognak a tiszttartó ablakán.

— Reggel van. Tessék fölkelni.

Odakünn már élénkül az udvar. Nyikorog a magas kutgém, a béresek merik a vizet a reggeli itatáshoz. Kocsit, szekeret eligazitanak, ekét, boronát tesznek rá. Kezdődik az őszi szántás. A tiszttartó intézkedik, ki idemegy, ki meg oda, János, kend majd buza alá szánt négy ökörrel.

A béres rávélekedik:

— Jó lesz.

Elköszön, azután csöndes pipaszóval indulásra nógatja az ökreit.

— Ne Bokros, Daru!

Ki a gyönyörök poharát mohón üriti fenékig, nem kerülheti ki, hogy ugyanezt ne tegye a keserüség serlegével is.

HIREK

A kolerás.

— Jön a kolera, itt a kolera! — hangzik a rémkiáltás mindenütt és jámbor öreg asszonyok ijedtükben keresztet vetnek, hogy a sárga halál valahogy el ne kapjon bennünket. Uram, irgalmazz bünös lelkünknek . . .

Szomoru idők járnak a gyümölcsre. A szép, mosolygó, pirosbélü dinnyék szigoru alispáni pátenssel számüzettek a város falai közül és ha netalán valamelyik jámbor falusi termelő mégis bemerészkedik egy-egy kocsi rakománynyal a piacra, hát akkor vércsevisongással ütnek rajta az alispáni rendelet marcona pribékjei s valami boszuálló kéjes gyönyörüséggel hantolják el az illatos ananászokat, a gömbölyü turkesztánt, hogy az ember nyála összefut a szájában, mikor látja ezt a sok-sok édes gyümölcsöt durva kezekkel megsemmisiteni.

Hja, a kolera, a kolera . . .

A mi minket illet, nálunk ugyan még senki sem költözött el ebből az árnyékvilágból kolerában, hanem hat kicsi hija hogy ittis nem akadt egy ilyen szomoru szenzáció. Szerdán reggel történt ugyanis, hogy a piacon egy ember hirtelen összeesett, görcsös rángatózások fogták el s egy kellemetlen procedura után néminemü boritalt adott vissza az anyaföldnek.

— Kolerás, kolerás! — sivitották a vénasszonyok. Senki se nyuljon hozzá. Jaj, mindjárt meghal. Dicsértessék az ur Jézus neve . . .

Rengeteg néptömeg vette körül a szerencsétlent, a ki csakugyan kolerásnak látszott. Fetrengett, rugdalózott, érthetetlen szavakat mormogott. Nagysietve lobolt egy rendőr a városháza alól s már messziről kiabált a tömegre:

— Hozzá ne nyujjanak! Gyön az orvos ur.

A rendőr megnézte alaposan a delikvenst és konstatálta, hogy csakugyan kolerás. Aztán nagy ügygyel-bajjal talpra állitotta és megfogta a karját, hogy az őrszobára vigye. A beteg erre kinyitotta a szemét, elmosolyodott és kiszakitva karját a rendőr kezéből, félrevágta pörge kalapját és fényben uszó szemekkel, borizü hangon tele tüdővel énekelni kezdte:

Jaz éccaka a pártfogóm,
Hej az ápor mossa az takaróm fehérre . . .

Szemüveg.

— **Szabadságon.** *Király* János dr. járási orvos folyó évi október hó elsejével hat heti szabadságra megy.

— **Iskola megnyitás.** Csütörtökön délelőtt nyitották meg szép ünnepség keretében az ujonnan szervezett polg iskolát. Az ünnepség Veni Sancte-val kezdődött, melyet és utána a nagy misét *Hollósy* Rupert apát celebrálta fényes papi segédlettel. Szentmise után az iskolába vonult a közönség s a tanulók, hol Hollósy Rupert apát talpraesett ünnepi beszédet mondott. Kuliszéky Ernő különösen Pletnits Ferenc dr. ügyvéd áldozatkészségét emelte ki, a ki mig az uj iskola épülete el nem készül, saját házát alakitotta át az iskola céljaira. Az ünnepélyen beszédet mondottak még Pletnits Ferenc dr. és Kemenesi József, az iskola igazgatója is s részt vettek rajta az összes szülők s a beiratkozott 50 növendék, azonkivül a helybeli intelligenciának számos tagja.

— **A közigazgatási tanfolyam előadói kara.** A hivatalos lap közli, hogy a m. kir. belügyminiszter a szombathelyi községi közigazgatási tanfolyam igazgató helyettesévé Somogyi Miklós vármegyei tiszti-főügyészt, előadókká pedig Herbst Géza vármegyei alispán igazgatót, továbbá Fodor Antal dr. vármegyei aljegyzőt, Halasi Viktor dr. törvényszéki birót, Hidegkövy Lőrinc pénzügyi számvizsgálót, Huszár Pál dr. helyettes pénzügyigazgatót, Jánossy Gábor árvaszéki helyettes elnököt, Kiskos István városi tanácsost, Náray-Szabó László dr. ügyvéd, ügyvédi kamarai elnököt, Somogyi Miklós vármegyei tiszti főügyészt, Ujváry Ede dr, városi tanácsost, Csupor Sándor dr. törvényszéki birót, Havassy Béla dr. kir. törvényszéki birót, Horváth György dr. városi főjegyzőt, Káidy Imre dr. pénzügyi tanácsost, Knebel Ferenc árvaszéki ülnököt, Németh László városi főszámvevőt, Pekker László dr. árvaszéki ülnököt, Sinkovich Elek járási főszolgabirót, Szell Emil dr. vármegyei aljegyzőt, Vidos Árpád vármegyei aljegyzőt és Szumrák Károly felső kereskedelmi iskolai tanárt nevezte ki.

— **Egy pincér tragédiája.** Folyó hó 7-én Hidashollóson egy fiatalember holttestét fogták ki a Rábából. A hivatalos vizsgálat folyamán a holttestben *Pertl* János edeházi illetőségü 23 éves pincérre ismertek, a ki Donner Géza körmendi vasuti vendéglősnél volt alkalmazásban és onnan aug. 19-én eltávozott. Lehet, hogy öngyilkossági szándékból került a Rábába.

— **Éjjel a hotelban.** Tragikumos jelenet szinhelye volt szerdán hajnalban a szombathelyi „Hungária"-szálló. *Ripp* Albert képügynök hosszabb idő óta bérelte a szálló 11-es számu szobáját. Szerdán a vidékre egynapos kirándulást tervezett s mivel más üres szoba nem volt, a szállóban egy éjszakára kiadták Ripp szobáját az esti vonattal érkezett *Nádassy* György alezredesnek. A képügynök nem utazott el s késő éjjelig mulatozva, feküdni ment. A szálló személyzete közölte vele, hogy a 11-es szobát kiadtak s kivételesen a 14-esbe internálták. Már javában aludt, mikor megérkezett *Sebestyén* Rajmond utazó, a kié a 14-es szoba volt. Sebestyen felköltötte a boldogan alvó kollégát és kitessékelte szobájából. Ripp már most igy álmosan felszedte ruháját és átment régi szobájába, a 11-esbe. Az alezredes fölriadt s mivel rablót látott a jövevényben, kiugrott ágyából, megragadta az utazót és kitette a folyosóra. Mindez nagy lármával történt s a szálló minden lakója fölkelve, neglizsében összeszaladt. Föltódultak a kávéház éjjeli emberei is és Ripp, az utazó, nagy közönség jelenlétében visszakövetelte az alezredestől szobáját. Az alezredes végre előkapta kardját és talán ketté vágja az alkalmatlan éjjeli látogatót, ha el nem viszik előle.

— **Mit fizetnek az önköltséges önkéntesek.** A honvédelmi miniszter most közölte a törvényhatóságokkal a saját költségükön szolgáló egy eves önkéntesek által fizetendő átalány összegekről a kimutatást. Eszerint az önköltséges önkénteseknek berukkoláskor a következő taksákat kell lefizetniök:

1. Fegyverekért és azok karbantartásáért 7 kor.
2. Legénységi felszerelés 16 kor.
3. Kincstári élelmezésért, zsoldot is beleszámitva 334 kor.
4. Ruházatért 4 kor.
5. Kölcsönzött hátaslóért, beleszámitva az ellátást, vasalást, a szolgálati pótdijat, a lóápolási és esetleges gyógykezelési költségeket 702 korona.
6. A teljes lófelszerelésért pedig a lovasságnál 32 K, a tüzőrségnél 29 K.

— **Kivándorlás Amerikába.** A vármegyei alispáni hivatalhoz folyó évi április hó elsőtől kezdődőleg junius hó 20-áig bezárolag beérkezett a törvényhatósághoz 218 utlevél kiadás iránti kérelem. Ezek közül kiadtak 161 darabot visszavontak 1-et, elutasitottak 25-öt és tárgyalás alatt van még 30. A folyó 1913 év II. negyedében tehát utlevél kiadatott összesen 161.

— **A záróóra és a kereskedelmi alkalmazottak.** A kereskedelmi alkalmazottak igen megvannak az uj záróóra-törvényhatásával elégedve s most már azon törekszenek, hogy a vidéki alkalmazottak is részesüljenek áldásában. A kereskedelmi alkalmazottak országos egyesülete a minap az ország valamennyi törvényhatóságához és rendezett tanácsu városához megkeresést intézett, a melyben kérik, hogy a törvényadta meghatalmazás alapján szabályrendelet uján rendezzék a záróórát, melyet vidéken a hol este üzleti forgalom alig van, este hét órában lehetne megállapitani. Az egyesület a vidéki akcióval párhuzamosan mozgalmat inditott a fővárosban is a főnöki testületekkel karöltve a szakmák egy részénél, illetve az év bizonyos szakában a záróráknak hét órára való leszállitása, a nyitás idejének szabályozása s a szombat esti féltizórai záróórának megváltozása érdekében. — Ilyen egyöntetü eljárásra van szükség nemcsak a törvényhatósági és a rendezett tanácsu, hanem a kisebb városokban is.

— **Nem lesz ellenőrzési szemle.** A honvédelmi miniszter értesitette az összes törvényhatóságokat, hogy a csász. és kir. közös hadsereg, valamint a magyar kir. honvédség nem tényleges állományu legénységének ellenőrzési szemléi a folyó évben nem lesz a tartalékos tisztekre és hadapród-jelöltekre, a kikre nézve a tiszti bemutatás az eddigi módon a folyó évben is kötelező.

— **A 24 órás időszámitás.** A Berlinbe székelő szövetségi tanács most foglalkozott érdemébe azzal a javaslattal, a melyet a svájci kereskedelmi és ipari társulatok, valamint egyes szállitó vállalatok a huszonnégyórás időszámitás elfogadása céljából hozzá benyujtottak. A szövetségi tanács a javaslatot inditványtétel céljából kiadta a kantonoknak, a melyek közül 17 kanton a javaslat elfogadását inditványozta, a többi 18 pedig ellene szavazott. Az eredmény az lett, hogy a szövetségi tanács elutasitotta a javaslatot és kimondotta, hogy a vasutakon nem kivánja behozni a huszonnégyórás időszámitást mert ez a forgalom egyöntetüségére sokáig zavarólag hatna. Érdekes, hogy a 24 órás időszámitást eddig mindössze csak öt ország, Olasz-Francia-, Spanyol-, Belgium és Portugália használja.

— **Árverés a vasuton.** Az utasok által a vasuti kocsikban visszahagyott különböző tárgyak eladása Celldömölk állomáson e hó 25-én csütörtökön lesz. A befolyt pénzt a városi szegényei számára adja a vasut.

— **A csendőr joga és kötelessége.** A köznépnek, de kivált a duhajkodó legénységnek az a téves felfogása, hogy a csendőrnek, ha nincs szolgálatban, nincs joga az esetleges rendzavarókkal szemben hivatalos föllépésre. Ez a téves fölfogást cáfolja meg a m. kir. kuria legutóbb hozott rendelete, mely szerint az egyenruhát viselő csendőr, ha nincs is szolgálatban, vagy kiküldetésben mint hatósági közeg hivatásának természetének fogva, de szolgála i szabályzatának rendelkezései szerint is köteles csend- vagy rendzavaras esetén a felmerült szükséghez képest a rend helyreállitása végett akár önállóan fellépni, akár a rendőrségnek segédkezni, mert ilyen esetben a csendőr a törvény végrehajtásában jár el. Azok, a kik a csendőrt ilyen esetben eljárásban akadályozzak, vagy bántalmazzák, a hatóság elleni erőszak vétségét követik el. Vagyis a csendőr akár szolgalatában van, akár nincs, mindenkor és minden alkalommal csendőr.

— **Védekezés a kolera ellen.** A belügyminiszter ujból egy körrendeletet intézett az összes törvényhatóságokhoz, melyben a kolera elleni védekezésben már eddig kiadott intézkedéseit azzal toldja meg, hogy a kolerával fertőzött vidékről elutazó gyanus egyénekről küldött értesitésekbe pontosan jelezni kell a napszakot s vonatot is, a melyen a koleragyanus egyén utazni akar. Ha aztan ettől az ujabb intézkedéstől se vándorol ki édes hazánk területéről a kolera, akkor már igazán nem tudjuk, mit csináljunk vele.

— **Tömeges kivándorlás.** A szentgotthárdi határrendőrség nap-nap után csapatostul fogja el s toloncoltatja vissza illetőségi helyeikre az utlevél nélkül kivándorolni akarókat. Ezek tulnyomó részt Temes, Bihar és Aradmegyékből, tehát az árviz és elemi csapásoktól erősen sujtott vidékekről valók. Azon panaszkodnak a szegények, hogy nincs mit enniök, itthon munkat nem kapnak, a télre rettenetes nyomornak néznek eléje, igy kénytelenek a vándorbotot kezükbe venni, hogy a munkát és jobb megélhetést keressenek a maguk s nyomorgó családjuk részére. S a csendőrség a legtöbb esetben képtelen meggátolni ezt a kivándorlási áradatot, mert ha az ügyetlenebbeket el is fogja, az ügyesebbek átsurrannak a határon. Ez utóbbiak pedig sokkal nagyobb számban vannak az előbbieknél. Nem is a határrendőrök a hibásak, hogy a kivándorlók száma napról-napra nő, hanem hibás a mai rendszer, melynek választási és pártcélokra milliók vannak, de az árviztől és elemi csapásoktól sujtott népnek csak morzsákban dob oda nehány garast segitségül, munkáról azonban nem gondolkodik a részükre.

Hirdetéseket
felvesz a kiadóhivatal.

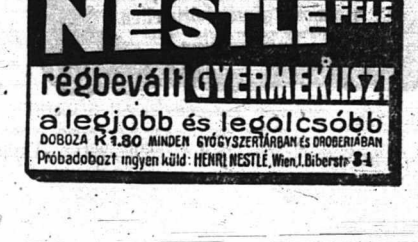

Molnársegéd,

idősebb nőtlen, ki a hengermalom kezelésében jártas, állandó munkára azonnal felvétetik. Fizetés megegyezés szerint. Jelentkezni lehet és levélbeli ajánlatot kér

Szkókán Gyula
malomtulajdonosnal

Noszlopon.

* * * * * * * * * * * * * *

NYOMDAI

munkák, kereskedelmi és gazdasági, valamint bármiféle nyomtatványok gyorsan, izlésesen jutányos áron készülnek.

Irodai papirok, irószerek, diszdoboz és diszboriték levélpapirok, üzleti könyvek, mindennemü látképes levelezőlapok, zsebkönyvek, tinták s minden egyéb papir áruk elsérangu minőségben versenyképes árakon

KAPHATÓ:

„Vörösmarty"-könyvnyomda
könyv, papir és irószerek kereskedése
Devecser, Klapka-utca 16.

A jelenkor legjobb tetőfedő anyaga az

ASBEST-PALA.

Elpusztithatatlan, soha javitást nem igényel. Tüzmentes, fagymentes, vizhatlan és viharálló.

Alatta a padlás télen nem hideg, nyáron viszont nem meleg

KÖNNYÜ, mert a befedett terület négyzetméterenkint 10 kilogram — holott a hornyolt cserépből négyzetmétere 40 kg., közönséges cserépből 65 kg., igy palafedésre a legkönnyebb tető és a leggyöngébb fal is alkalmas.

Legmesszebbmenő jótallás!

Felvilágositást, árjegyzéket és mintát kivánatra ingyen küldünk.

Magyar Asbest Palagyár
R.-T. :: Jánosháza,
Iroda: Zollner Bélánál Jánosháza

Sirolin "Roche"
orvosilag ajánlva a légzőszervek mindennemü megbetegedése ellen,
tüdőbetegségek,
gégehurut,
szamárhurut,
gyermekek görvélykórja ellen.

Gépjavitó és kovacsmühely.

Tisztelettel hozzuk a n. é. közönség b. tudomására, hogy Czelldömölkön a Gyár utcaban (Kórház-kert mellett) saját telkünkön épült uj mühelyünkben

mezőgazdasági gépjavitó és kovács-mühelyt

rendeztünk be.

Elvállaljuk gőzgépek, benzinmotorok, cséplőgépek, vetőgépek, járgányok, szivattyuk stb. szakszerü javitását.

Mindennemü kovácsmunkakat, lóvasalást a legpontosabban teljesitünk. Szives pártfogást kérve,

kiváló tisztelettel

Varga Testvérek, gépészek.

Kollarit- bőrlemez.

kaucsuk-kompozitióval bevont ruganyos, viharbiztos és időtálló szagtalan fedéllemez. **A jelenkor legjobb fedéllemeze.**

Végtelenül tartós.

Régi zsindelytetők átfedesére kiválóan alkalmas. — Sem mázolni, sem mészlével bekenni nem kell.

Kapható Celldömölkön: HOFFMANN MIKSA fakereskedőnél.

Valóban!
„Zacherlin"
Nagyszerűen használ
mint utolérhetlen
„Rovar-irtó"

DEVECSER: *Böhm József, Kollin Adolf, Mautner Zsigmond, Rósenberg.* AJKA: *Lázár Anta-Schlesinger Pál, Nay Pál, Kollin Mór.* JANOSHAZA: *Kohn J. Fiai, Jánosházi Fogyasztási Szövetkezet, Stzer Samu utóda Singer Sándor.* CZELLDÖMÖLK: *Lendler Samu, Gayer Gyula, Horler János, Hercfeld Mór.* SÜMEG: *Márkus Slamon Fia, Beretzky Gyula.*

Nyomatott a kiadótulajdonos „Vörösmarty"-konyvnyomda es hirlapkiadó vállalat gyorsajtóján Devecserben 1913